

prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul Cantemir – T. Berdilă
instanța de apel: Curtea de Apel Cahul: R. Petrov, I. Dănăilă și G. Vavrin

D E C I Z I E

10 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,

Judecător

Judecători

Ala Cobăneanu

Dumitru Mardari și Luiza Gafton

examinând recursul declarat de Rîmbu Marcel, prin intermediul avocatului Dunas Andrei,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea pe acțiuni „Moldasig” împotriva lui Rîmbu Marcel cu privire la încasarea sumei și taxei de stat,

împotriva încheierii Curții de Apel Cahul din 23 noiembrie 2017, prin care s-a admis parțial cererea lui Rîmbu Marcel cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel și s-a acordat apelantului termen pentru achitarea taxei de stat

c o n s t a t ă

La 13 mai 2015 prin intermediul oficiului poștal reprezentantul Boian Oleg, împuternicit prin procura din 24 decembrie 2014, să reprezinte interesele în instanța de judecată cu dreptul de a semna și depune cererea de chemare în judecată (f.d. 43, verso), a depus în interesele societății pe acțiuni „Moldasig” cerere de chemare în judecată împotriva lui Rîmbu Marcel cu privire la încasarea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată reprezentantul Boian Oleg a indicat că la 08 iulie 2009 Rîmbu Marcel și societatea pe acțiuni „Moldasig” au încheiat contract de asigurare de răspundere civilă auto externă „Cartea Verde”, prin care a fost asigurat autovehiculul de model Volkswagen Golf cu număr de înmatriculare XXX.

În rezultatul accidentului rutier din 26 august 2009, care a avut loc în Italia, Rîmbu Marcel a cauzat vătămări corporale grave Marianei Andone.

Vinovat de încălcarea Regulamentului circulației rutiere din Italia și cauzarea pagubei a fost recunoscut Rîmbu Marcel, care se afla la volanul autovehiculului asigurat.

Suma prejudiciului constituie suma de 248 849,36 Euro, care a fost achitată persoanei păgubite de către compania de asigurare.

Conform prevederilor legale, asiguratorul este în drept de a înainta acțiune în regres față de persoana care în momentul producerii accidentului era în stare de ebrietate sau sub influența stupefiantelor.

La 17 iulie 2012 a înaintat pârâtului pretenție cu privire la achitarea benevolă a prejudiciului material, însă cererea a fost lăsată fără răspuns.

Reprezentantul Boian Oleg cere încasarea de la Rîmbu Marcel în beneficiul societății pe acțiuni „Moldasig” a sumei de 248 849,36 Euro ce constituie prejudiciul material și taxei de stat în mărime de 50 000 lei (f.d. 4-5).

Prin hotărârea Judecătorei Cahul, sediul Cantemir din 05 septembrie 2017 s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Rîmbu Marcel.

S-a încasat de la Rîmbu Marcel în beneficiul societății pe acțiuni „Moldasig” suma de 248 849,36 Euro, echivalentul în lei conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei la data încasării și taxa de stat în mărime de 50 000 lei (f.d. 133, 139-142).

La 15 septembrie 2017 Rîmbu Marcel a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Cahul, sediul Cantemir din 05 septembrie 2017, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii, emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată și scutirea integrală de la plata taxei de stat (f.d.137-138).

La 23 octombrie 2017 avocatul Andrei Dunas, împuternicit prin mandatul din 15 septembrie 2017 să acorde asistență juridică în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească (f.d. 149), a depus în interesele lui Rîmbu Marcel apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe (f.d. 156-160).

Prin încheierea Curții de Apel Cahul din 23 noiembrie 2017 s-a admis parțial cererea lui Rîmbu Marcel de scutire de la plata taxei de stat la depunerea apelului.

S-a scutit parțial Rîmbu Marcel de la plata taxei de stat.

Nu s-a dat curs cererii de apel și s-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 4 000 lei cu acordarea unui termen de 20 zile de la primirea încheierii.

S-a explicat lui Rîmbu Marcel că în caz dacă nu va prezenta dovada de achitare a taxei de stat în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită.

La 05 decembrie 2017 avocatul Dunas Andrei a declarat în interesele lui Rîmbu Marcel recurs împotriva încheierii Curții de Apel Cahul din 23 noiembrie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii și emiterea unei noi decizii prin care să fie dispusă achitarea taxei de stat în mărime de 2 000 lei.

În motivarea cererii de recurs avocatul Dunas Andrei a indicat că instanța de apel nu a dat apreciere deplină înscrisurilor anexate la cererea de apel, prin care se confirmă imposibilitatea achitării de către Rîmbu Marcel a taxei de stat, având în vedere că are la întreținere 2 copii minori.

În conformitate cu art. 426 alin. (1) și (3) Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se depune și se examinează în modul stabilit de prezentul capitol, cu excepțiile stabilite de prezenta secțiune.

Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 425 Codul de procedură civilă, în vigoare la emiterea încheierii, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Curtea de Apel Cahul a expediat în adresa părților copia încheierii din 23 noiembrie 2017 la 24 noiembrie 2017 (f.d. 179), fapt ce denotă că recursul din 05

decembrie 2017 este declarat în interiorul termenului acordat de legiuitor.

Studiind argumentele recursului în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este neîntemeiat și urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanța de apel a aplicat și interpretat corect normele de drept material și procedural la examinarea cererii cu privire la scutirea de la plata taxei de stat.

În conformitate cu art. 85 alin. (4) Codul de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Articolul 4 alin. (1) Legea taxei de stat nr. 1216-XII din 03 decembrie 1992 cu modificările și completările ulterioare, expres prevede că în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Din sensul acestor norme de drept rezultă că instanța de judecată scutește persoana juridică și fizică de plata taxei de stat, în dependență de situația ei materială, în cererea de scutire urmând a fi expuse circumstanțele care justifică solicitarea și anexate actele confirmative.

Persoana fizică în cererea de scutire va expune circumstanțele care justifică solicitarea și va anexa actele confirmative ale acestor circumstanțe (avizul Comisiei pentru protecție socială, certificat despre mărimea salariului, pensiei sau a altor venituri; existența la întreținere a copiilor minori sau a altor persoane, dovada lipsei conturilor bancare, date de la Oficiul Cadastral Teritorial despre bunuri imobile, de la Întreprinderea de Stat „CRIS Registru” despre unități de transport, de la Comisia Națională a Pieței Financiare despre hârtii de valoare, etc).

La depunerea cererii de scutire de la plata taxei de stat, Rîmbu Marcel a prezentat mai multe probe, dintre care urmează a fi reținute adeverințele eliberate de YYY, prin care se confirmă că acesta are la întreținere doi copii minori (f.d. 152) și că locuiește împreună cu părinții într-o casă (f.d. 153).

În conformitate cu art. 368 alin. (1) Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Ținând cont de probele anexate la materiale pricinii, instanța de apel întemeiat a admis parțial cererea lui Rîmbu Marcel de scutire de la plata taxei de stat la depunerea apelului, nu a dat curs cererii de apel și a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 4 000 lei cu acordarea unui termen de 20 zile de la primirea încheierii (f.d. 174-178).

Colegiul reține că dreptul de acces liber la justiție nu este absolut, ci unul care poate implica anumite limitări instituite de stat, inclusiv prin prisma impunerii

exercitării unei căi de atac în justiție cu taxă de stat, limitarea dată fiind în concordanță cu art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și cu art. 20 din Constituție dacă este adiacentă scopului urmărit și proporțională situației care a determinat-o. În speță, scopul urmărit de legiuitor este de a colecta fonduri pentru bugetul public și de a limita exercitarea abuzivă de către justițiabili a căilor de atac, fiind bazat pe rațiuni care vizează buna administrare a justiției.

Colegiul judiciar consideră că instanța de apel întemeiat a admis parțial cererea de scutire de la plata taxei de stat, or, Rîmbu Marcel nu a prezentat probe pertinente care confirmă situația financiară precară.

Lipsa unui loc de muncă pe teritoriul YYY nu indică la situația financiară precară, în condițiile în care acesta nici nu este înregistrat cu statut de șomer, fapt confirmat prin certificatul nr. 2 eliberat la 27 septembrie 2017 de către Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă, iar în ședința de judecată a instanței de apel recurentul a menționat despre existența unor venituri ocazionale (f.d. 172, verso, 155).

Lipsa în proprietate a bunurilor imobile și mobile pe teritoriu YYY, confirmată prin adeverința anexată la materialele pricinii (f.d. 154) le fel nu poate fi reținută ca probă pertinentă, în condițiile în care absența bunurilor se confirmă doar pe teritoriul comunei, nu și a Republicii Moldova.

Curtea de Apel Cahul corect a constatat că Rîmbu Marcel nu a prezentat probe pertinente și veridice ce ar sta la baza scutirii integrale de la de plata taxei de stat, iar scutirea parțială a apelantului de la plata taxei de stat cu impunerea achitării sumei de 4 000 lei, nu încalcă dreptul recurentului de acces liber la justiție, or, suma pe care acesta urma să o achite la depunerea cererii de apel este impunătoare, de la care în mare parte recurentul a fost scutit.

Curtea de la Strasbourg a subliniat că o limitare a accesului la justiție nu se împacă cu art. 6 § 1, decât dacă ea tinde către un scop legitim și dacă există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul vizat. Având în spirit principiul conform căruia Convenția are scopul de a proteja drepturi care nu sunt teoretice sau iluzorii, ci concrete și efective, Curtea a reiterat că suma costurilor, apreciată în lumina circumstanțelor unui caz dat, înțelegând aici și solvabilitatea solicitantului și faza procedurii prin care restricția în chestiune îi este impusă, sunt factori de care trebuie ținut cont pentru a determina faptul dacă persoana respectivă a beneficiat de dreptul de acces la justiție, sau dacă, din cauza sumei totale a cheltuielilor, accesul la justiție a fost restrâns până în punctul în care accesul la justiție s-a găsit atins în esența lui. (cauza Weissman și alții contra România, § 36, 37).

Criticile că prin încheierea contestată lui Rîmbu Marcel i se încalcă accesul liber la justiție prevăzut de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale sunt neîntemeiate și nu pot fi reținute.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat în mod repetat că participantul unui litigiu civil este ținut să dea dovadă de un comportament diligent în chestiunile legate de plata taxei de stat (speța Piętka c. Poloniei, hotărârea din 16 octombrie 2012, definitivă din 16 ianuarie 2013).

Pornind de la principiul respectării dreptului de acces liber la justiție, consfințit de jurisprudența CEDO, în cadrul soluționării cererilor privind acordarea facilităților la plata taxei de stat, instanțele judecătorești urmează să examineze cu minuțiozitate fiecare caz concret pentru a nu admite îngrădirea dreptului persoanei la „un tribunal”,

conducându-se la soluționarea acestor cereri atât de normele dreptului național, cât și de prevederile Convenției și jurisprudenței CEDO.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel a aplicat corect normele de drept procedural la examinarea chestiunii cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul ca neîntemeiat și de a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Rîmbu Marcel, prin intermediul avocatului Dunas Andrei.

Se menține încheierea Curții de Apel Cahul din 23 noiembrie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea pe acțiuni „Moldasig” împotriva lui Rîmbu Marcel cu privire la încasarea sumei și taxei de stat.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Judecător

Ala Cobăneanu

Judecători

Dumitru Mardari

Luiza Gafton